

Pygamberimiz hakda dogrudyr öýdülýän 10 ýalñyşyň birinjisi

Category: Geň-taňsy wakalar, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Pygamberimiz hakda dogrudyr öýdülýän 10 ýalñyşyň birinjisi
PYGAMBERIMIZ HAKDA DOGRUDYR ÖÝDÜLÝÄN 10 ÝALÑYŞYŇ BIRINJISI

Pygamber dogulmazdan öñ, doglan wagtynda, ýaşlyk ýyllarynda adatdan daşary wakalaryň bolandygy baradaky rowaýatlarda şeýle diýilýär:

«Pygamberimiz doglanda eýran kisrasynyň köşklerindäki şemdanlar söndi, sütünler ýykyldy», «Ýaşlygynda depesinde bulut ýörärdi», «Pygamber çagaka Jebraýyl geldi, ony ýere ýatyryp, kükregini ýardy, şerh etdi we ýüregini çykaryp zemzem suwy bilen ýuwdy».

Bularyň barsy siýer (pygambernamalar) we hadys kitaplarynda geçýär, hiç biriniňem düýbi ýok, hemmesi mifologiyadır.

Pygamberimiz (s.a.w) doglanda dünýäde hiç hili adatdan daşary hadysa bolup geçmändir, adaty günleriň biridi. Siz doglanyňzda dünýä nähili bolan bolsa, pygamber doglanda-da şeýle bolupdyr. Dogluş iki hilidir: biri jismany (fiziki) dogluş, biri magnawy dogluş. Alawy-bekdaşy medeniýetinde mundan köp söz açylýar. Adamyň magnawy dogluşy – belli karara gelip ýola giren wagtynda ol täzeden dogulýar. Pygamberimiz (s.a.w) bir-ä ene garnyndan doguldy, birem kyrk ýaşanda pygamber bolup doguldy. Kyrk ýaşynda pygamber boluşy sosial wakadır, ol şähere gelip işe başlaýar, köpçüligiň öñüne çykyp, özüniň pygamberdigini aýdýar. Zulumy näletleyär. Adamlary Allanyň dinine çagyryar. Bulam bir dogluş.

Hadysalar aslynda şu ikinji dogluşdan soň başlapdyr. Sondan soň hakykatdanam galalar sarşmaga, baylardyr kodamanlaryň köşgi-eýwanlaryndaky şemdanlar ýere gaçmaga, sönmäge başlapdyr. Kuranyň «Inşirah» süresinde «E lem neşrah leke

sadrek» («Biz seniň gursagyňa giňlik (inşirah) bermedikmi? Üstüňdäki ýuki almadykmy?») diýen teselli manysynda aýat bar. Klassyky tefsirde bu aýatlary pygamberiň kükreginiň ýarylandygyna ýorulýar. Şeýle diýýärler, «aýatda-da aýdylşy ýaly, biz seniň gursagyň ýardyk, şerh etdik, açdyk...» Şerh etmek (inşirah) – açmak manysyny berýär, muňa seredip, «pygamberiň gursagynyň ýarylyp, Jebraýyl tarapyndan ýuwlandygyny, onuň ýüreginiň şol sebäpli juda arassa bolandygyny, asla gümä iş etmändigini we günäsizliginiň şundan gelip çykandygyny...» aýdýarlar. Ýogsam bolmasa ol ýerde aýdylýan bolunýan zat başga: kyrk ýaşyndan soň, ýagny pygamber bolandan soň birnäçe kynçylyklara, basylara-gysyşlara uçrady, çetleşdirildi, ýanaldy, ýeke-ýalňyz galdy, iň ýakyndaky kişiler, garyndaş-doganlary ony terk etdi. Onuň günleri kynçylykly we aljyraňny geçýärdi, oňa göwünlik bermek üçin şu aýatlar geldi we şeýle diýildi: «Biz seniň gursagyňa giňlik, şerh, kynçylygy aýran, gideren, teselli çeşmesi bolup biljek duýgularý ýerleşdiridik. Bu aýatlary Mekgede seniň bilen bile ýöredip, saňa ýol görkezip, üstüňdäki ýuki almadykmy? Seni ýeke goýmadyk, hemise ýanyňda bolduk, bu kynçylyklar wagtlaýyndyr» diýen teselli aýatlarydyr. Durmuşda hemmämiz kyn ýagdaýa düşýaris, biz bu aýatlary ýygy-ýygydan okap durmaly, her okanymyzda-da biziň gursagymyzyň ýarylyp, Jebraýyl tarapyndan (fiziki taýdan) ýuwuldygy bolmaýar. Bu aýatlar şumadam hemmämiz üçin güýjüni saklaýan aýatlardyr. Biz näme kynçylyga düşemzokmy? Dert-belalar, meseleler, kyn günler başymyzdan geçenokmy? Bular ýaly pursatlarda bizem kynçylygy giderip biljek bir teselli tapýarys. Käbirimiz tesellini biri-birimizden tapýas, käbirimiz goşgy ýazýar, käbirimiz öz-özi bilen gürleşýär, käbirimiz diwarlary ýaňlandyryp gygyrýar, käbirimiz hiç kime derdinem aýdanok – gidýär agaclara «içini dökýär». Bularyň hemmesi teselli çeşmämiz. Pygamberimizem adam hökmünde şular ýaly ýagdaýlary başdan geçiripdir, şonuň üçin şul aýat inipdir, şol barada aýdylýar. Başga hili düşünenimizde, aýat diňe pygamberiň gursagynyň ýarylmaǵy bilen baglanyşykly bolýar we ol aýat häzir biziň üçin hiç zady aňlatmadıgy bolýar, çünki biziňem gursagymyz ýarylmaǵajyna

görä, bolan zat öñ bolupdyr, geçipdir. Şu ýerden şu netijä gelýär: Pygamberiň şunuň ýaly adatdan daşary, rowaýaty, mugjyzawy zatlary başdan geçirrendigi hakdaky pikir iki tarapdan howply. Birinjisi, pygamberi nusgalyk, görüm-göreldelik adam hasaplamaňdan çykarýar. «Ol adatdan daşary biri, ol pygamber, biz pygamber däl» pikirini döredýär. Meselem diýyäñiz-ä, Alla Ýusubyň ýüregine erk indermedik bolsa, Ýusup aýala meýil edäýmelidi. Adam şeýdip, öz eden işlerini aklaýar: «Aý-how, ol pygamber ahyryn, pygamberiň ýüregine Alla erk beripdir, Züleyha bilen ýakyn gatnaşyga girmesiniň öňüne bent bolupdyr, emma men pygamber däl-ä, men etsem eder oturaryn. Etdigimem «nämüçin beýtdiň» diýip bolmaz. Käşgä, menem pygamber bolsadym, biziňem ýüregimize erk inen bolsa bolmaýamy, ýone nätjek, biz pygamber däl-dä, emma ol pygamber».

Pygamberimiz baýlyk, mal-mülk toplamandyr, ýonekeý ýaşapdyr diýlende, näme diýyärler: «Sebäbi ol pygamber-dä, biz pygamber ýaly bolup bilýäsmi». Añlar, düşunjeler «şoň ýaly bolubilýäsmi» pikiri bilen şol «mugjyzalar» sebäpli öwrenişdirilýär. Adam bir seredýär: pygamber adatdan daşary, täsin wakalaryň içinde ulalypdyr, eýýäm çagalygyndan başlap geñsi, adamdan has ýokary bir barlyk bar, onsoň şu netijä gelýär: «Men nädip muny nusgalyk biri edineýin». Şeýdibem pygamber janly mysal, görüm-görelde bolmakdan çykýar.

Ikinjiden, bular ýaly mugjyzawy gürrüňler musulman aňyny belli bir düzgüne, belli bir kada bagly galmazdan ötri, gudrat (güýç) kimiň elinde bolsa, şunuň isleýşi ýaly hereket etmeli diýen pikire werziş etdirýär. Şeýle: «Allanyň gudratyna sowal edilmez, Alla goýan düzgünlerine uýmaga mejbur däl. Ol kadyry-mutlakdyr». Meselem, bir kanun goýupdyr: ot – ýakýar. Adamyň teni, saçy, eşigi galtaşsa, ot ýakýar, bu eýýäm tebigatyň kanuny, «emma Alla muňa uýmaga mejbur däl». «Ybraýymy oda atarlar, Alla mugjyza görkezer er birdenkä ol ýeri gülzarlyga öwrüler». «Goýan düzgünine, bar bolan ýagdaýa garşıy gidip, tersine-de edip biler, bu islendik wagt, islendik ýerde bolup biläýjek zat. Şunuň üçinem, Onuň kanunlaryny, düzgünlerini öwrenmegin hajaty ýok, çünkü islendik pursatda ýagdaý üýtgap

biler». Bu nämä ýol açýar? Şuña: «Pygambere-de belli bir düzgüne eýermek hökman däl, Allaha-da belli bir prinsipe bagly bolmak hökman däl, hemise hemme zat bolup biler. Gudrat kimiň elinde bolsa, ol hemme zady şobada üýtgedip bilyär».

Muňa öwrenişdirilen musulmanyň aňynda şuña ýol açylýar: «Kada-kanunlary goýsanaýt! Güýç-gudrat sende bolsa, güýç eliňe geçende kada-kanuny, düzgüni bolmadyk ýaly edip üýtgedersiň». Bu soňabaka nämä getirýär, bilýäñizmi: kimdir biri döwleti ele geçiriren wagty «Men etdim, boldy!» diýýär. «Düzgüne eýerme mejburylygyň ýok» diýýär. «Güýç-gudrat meniň elimde dälmi näme» diýen, adalata, hukuga, prinsiplere bagly bolmadyk aňyýete, döwlet garaýşyna ýol açýar. «Patyşalar Allanyň ýerdäki kölegesi, olarda erada bar, kada-kanunlaryň, düzgünleriň olaryň ýanynda güýji ýok. Düzgünler, prinsipler, a:m halk üçin, garamaýak üçin, ýokary eradanyň oña eýerme hökmanylygy ýok». Bu bolsa Kurana gabat gelýän garaýış däl. Kuranyň «Hud» süresiniň 56-njy aýatynda» «Meniň Rebbim syraty-mustakym üstünədir», «Engam» süresiniň 12-nji aýatynda: «Alla özüne söýgini, merhemeti ýazdy» diýilýär. Ýagny, söýgi, merhemet, şepagat Allanyň özi üçin parz. Allatagala adalata uýaýmaly. Alla syraty-mustakym bolmaly. Muny biziň özümüz Oňa ýöñkämzok. Onuň özi Kuranda şeýle diýýär.

Bu şuny aňladýar: Öňümüzde söýgi, adalat, doğrulyk, dürslük bilen, bu prinsiplere uýmaga söz beren Allatagala bar. Ýagdaý şeýle bolsa şundan arkaýyn bolup bileris: Alla bulara gabat gelmeýän iş etmez. Kuranda prinsipial Alla, prinsipial pygamber bar. Öz goýan prinsiplerini özi bozýan Alla we pygamber ýok. Şonuň üçinem Kuranda hasam köp Allanyň güýji däl-de, söýgusi, merhemeti nygtalýar. Alla güýjüni adalat bilen, merhemet bilen çäklendirýär. Döwletem öz güýjüni adalat bilen, merhemet bilen çäklendirmäge mejburdyr. Sen, men, biziň hemmämiz güýjümizi adalat we merhemet bilen çäklendirmäge mejburdyrys. Ine, şundanam şu netije çykýar, emma muny özüňden aýyran wagtyňda, bularyň barsy aradan aýrylýar.

(Dowamy bar).. >>

Rejep İHSAN ELIAÇYK. Geň-taňsy wakalar